

Aktivt friluftsliv Gävle

- Upptäck, upplev och njut av Gävles friluftsliv

Innehållsförteckning

Hållbar friluftsutveckling	1
Den nationella friluftspolitiken	2
Vägen till en attraktiv friluftskommun	3
Aktivt friluftsliv året om	4
<i>Friluftslivet i förändring</i>	5
<i>Friluftaktiviteter</i>	6
<i>Fritidsfiske</i>	7
Samverkan och engagemang.....	8
<i>Ett rikt friluftsliv i skolan</i>	9
Attraktiva livsmiljöer	10
<i>Samhällsplanering – ur ett friluftsperspektiv</i>	11
<i>Friluftslivets korridorer – Gröna och blå kilar</i>	12
<i>Blomblad – Barriärer och tillgångar</i>	13
Hitta ut – Målgruppen i fokus	14
<i>Informationskanaler</i>	15
Friluftslivet i en stad som växer	16
Inlandets variationsrika miljöer	17
Gävles skärgård – En del av Jungfrukusten	18
Naturturismen – En ny stark näring	19

Bilaga 1: Bedömningsmall – friluftsvärden

Bilaga 2: Processinriktad handlingsplan år 2022-2030 – Aktivt friluftsliv Gävle

Dokumenttyp: Friluftspan

Beslutsinstans: Kultur- och fritidsnämnden

Dokumentansvarig: Avdelningen Fritid

Framtagen av: Livsmiljö Gävle, Avdelning Fritid, 2022

Dokumentet gäller för: Kultur- och fritidsnämnden i Gävle kommun

Hållbar friluftsutveckling

Friluftslivet blir allt viktigare att bevara och utveckla i samband med att Gävle kommun växer. Gävles rika palett av natur och friluftsliv skapar förutsättningar för inspirerande varierande utbud och upplevelser både i staden, inlandet och efter kusten. Tillgången till friluftsliv är av stor betydelse både för den enskilda människan och för samhället i stort. Genom att vistas i naturmiljöer skapas ett ökat intresse för natur och friluftsliv samt ett ökat engagemang och förståelse för miljöfrågor. Naturen har en positiv effekt på människors fysiska och psykiska hälsa och bidrar många gånger till social gemenskap. Ur ett ekonomiskt- och samhällsperspektiv bidrar ett rikt friluftsliv i Gävle till en god folkhälsa, en aktiv fritid och en attraktiv kommun där människor vill verka och bo.

Syftet med friluftsplänen är att arbeta för att Gävle ska bli en attraktiv friluftskommun och skapa förutsättningar goda livsmiljöer och en hållbar friluftsutveckling. Planen lyfter en samlad bild av de utmaningar, möjligheter och förutsättningar som finns för friluftslivet i kommunen och kan användas som ett stöd till kommunens övergripande grönstrukturarbete.

Gävles friluftsplän utgår från lokala och nationella styrdokument samt forskning. För att få ett brett underlag har intervjuer, workshops, dialogsamtal och möten på offentliga platser genomförts. Friluftsföretag- och organisationer, föreningar, gymnasieelever, kommuntjänstepersoner och allmänheten är några målgrupper som bidragit med kunskaper, idéer och synpunkter om värdefulla natur- och vattenområden samt friluftaktiviteter till friluftsplänen.

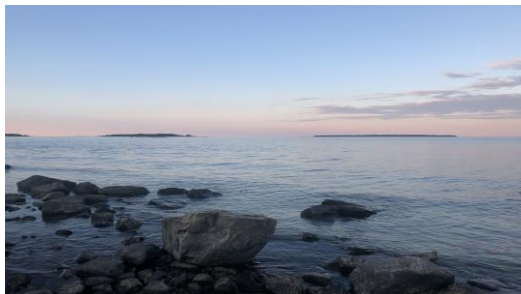

Foto: Marskärsudden, Norrlandets kustled

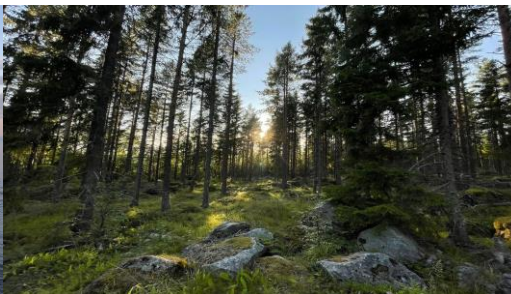

Foto: Hamrånge

Foto: Boulognerbadet

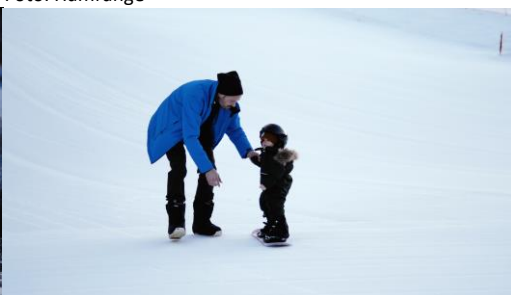

Foto: Hemlingbybacken

Foto: Blåkulla

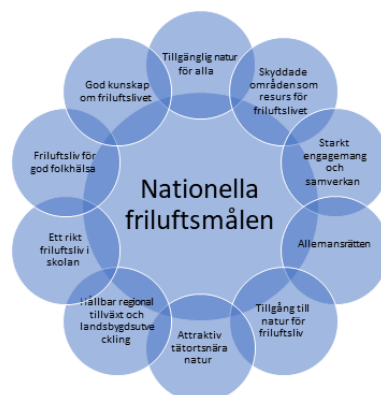
Foto: Skärjåns naturreservat

Den nationella friluftspolitiken

Nationella friluftsmål

Regeringen beslutade år 2012 om tio nationella friluftsmål med syftet att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och skapa förutsättningar för en hållbar friluftsutveckling. För att nå de nationella målen har kommunerna en central roll i friluftsarbetet. De nationella friluftsmålen kopplar också an mot de ekologiska, sociala och ekonomiska målen i Agenda 2030.

1. Tillgänglig natur för alla
2. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
3. Starkt engagemang och samverkan
4. Allemansrätten
5. Tillgång till natur för friluftsliv
6. Attraktiv tätortsnära natur
7. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftslivet

Figuren visar att Gävle arbetar mot alla de 10 nationella friluftsmålen. I varje avsnitt redovisas vilka nationella mål som berörs genom en grön färg.

Agenda 2030 och Gävle kommuns miljöstrategiska program

2015 antog FN:s medlemsländer de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030. Flera av hållbarhetsmålen kan kopplas mot friluftsliv, som exempelvis god hälsa och välbefinnande, hav och marina resurser, främja en gynnsam och hållbar turism, bekämpa klimatförändringarna samt ekologisk och biologisk mångfald.

Gävle kommun arbetar mot de globala hållbarhetsmålen genom kommunens miljöstrategiska program. Programmet är indelat i tre målområden: Klimatneutral kommun 2035, robusta ekosystem samt ren och giftfri vardag. Stärkt biologisk mångfald och fler värdefulla rekreationsområden är ett exempel av målen som friluftsliv bidrar till måluppfyllelse, där en av indikatorerna är att Gävle ska vara en friluftskommun.

Figur: Agenda 2030 hållbarhetsmål

Vägen till en attraktiv friluftskommun

Gävlebor vill att friluftslivet i Gävle ska vara tillgängligt, främja folkhälsan och bidra till en meningsfull fritid. I dialog med allmänheten, gymnasieungdomar, kommundjänstepersoner, friluftsföretag, -organisationer och -föreningar har ett ordmoln formats utifrån hur Gävlebor vill upptäcka, uppleva och njuta av sitt framtida friluftsliv i Gävle.

Foto: Hemlingbybacken

Aktivt friluftsliv året om

Allemansrätten är avgörande för ett fritt friluftsliv och en fantastisk rättighet som är viktig att respektera. Genom att öka kunskapen om allemansrätten i alla åldrar skapas förutsättningar för ett hållbart långsiktigt användande av skog och mark för friluftslivet. En rik tillgång till natur- och vattenområden och varierande aktiviteter året om möjliggör mer friluftsliv för olika målgrupper. Friluftslivet är många gånger jämlikt på så sätt att friluftsområden och aktiviteter oftast är kostnadsfria och tillgängliga året om. Med rätt satsningar kan både vana friluftsutövare och de som ännu inte upptäckt charmen med friluftslivet inspireras till att upptäcka, uppleva och njuta av friluftslivet.

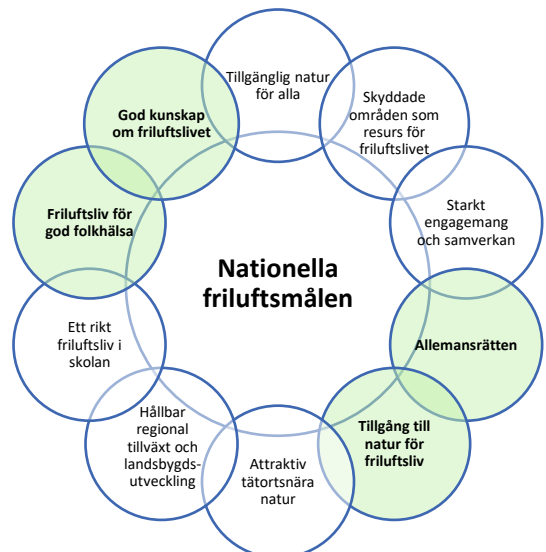

Foto: Barnens kulturstig, Hemlingby friluftsområde

Foto: Sätra tillgänglighetsspår

Friluftslivet i förändring

Trenden visar på att intresset för friluftsliv har ökat under de senaste åren och under pandemiåren har besöksantalet ökat markant. När nya friluftsutövare har tagit tillgängliga, tillrättalagda och välkända områden i anspråk visar studier på att de mer vana friluftsutövarna sökt sig vidare till platser som är mer perifera och mindre tillrättalagda.

Friluftsutövarna blir allt fler och högre krav ställs på infrastruktur i form av vandrings- och cykelleder, paddlings- och farleder, bryggor och allmänna friluftsanordningar. Kommunen behöver därför vara lyhörd och ha en beredskap för att kunna möta ett friluftsliv som kan komma att förändras. De kommunala tillrättalagda anläggningarna ska vara av god status och sträva efter att vara användbara och tillgängliga. Etablering av nya infrastrukturer och anordningar samt skötsel och underhåll av befintliga ska genomföras ur ett hållbarhetsperspektiv.

Foto: Inte nudda mark banan i Hemlingby friluftsområde

Foto: Häckelsängs högmosse och Gnagmurs naturreservat

Foto: Paddling Lundbosjön, Smörnäs

Foto: Längdskidåkning i Hemlingby friluftsområde

Foto: Fiske T-udden, havet

Foto: Cykel på Skidstavallen

Friluftaktiviteter

Gävle kommun ska främja Gävlebors och besökares olika intressen av friluftaktiviteter. Det kan handla om de friluftaktiviteter som många ägnar sig åt under vardagarna, så som cykelturer, promenader, bad eller mindre naturutflykter med svamp- och bärplockning. Det kan också handla om de mer planerade utflykterna som många ägnar sig åt på helger eller ledigheter där vandring, båtliv, tältning, skidåkning eller fågelskådning är några exempel.

Trenden visar på att vandring, paddling, cykling, sportfiske, skidåkning, ridning, försränning och jakt växer stadigt i Sverige men även nya aktiviteter som exempelvis friluftsinfluenser och att fota i naturen har tillkommit som fritidssysselsättningar under de senaste åren. Två aktiviteter som har ökat i popularitet är längdskidåkning och terrängcykling med efterfrågan på konstskidspår och tillrättalagda MTB-leder som följd.

Det har gjorts flera framgångsrika projekt i Gävle vad gäller kust och hav och även insatser för paddling. Genom samverkan med föreningar och aktörer finns ett bra underlag för fortsatt utveckling av båtlivet och paddling. Det kan utvecklas ytterligare med hjälp av digital och fysisk information, kartor och fler besöksplatser med friluftsanordningar samt iläggnings- och upptagningsplatser.

Foto: Flugfiske i Gavleån, Stadsträdgården

Fritidsfiske

Fritidsfiske är en trend som fortsätter att öka och idag är fiske en av de vanligaste fritidsaktiviteterna i Sverige med fler än en miljon utövare. Fiske som friluftsjakt utövas året om i olika typer av vattendrag och på olika svårighetsnivåer. Det gör att både nybörjare till vana sportfiskare lätt kan ägna sig åt aktiviteten. Gävle har goda fiskemiljöer som erbjuder all form av fiske i Testeboån, Gavleån, Dalälven, insjöar och utmed kusten. Fisketurism och fritidsfiske för Gävlebor är något som kan utvecklas ytterligare genom fler tillgänglighetsanpassningar så som allmänna fiskebryggor men också marknadsföring av attraktiva fiskemiljöer.

Samverkan och engagemang

I samhället är det ett stort antal aktörer som arbetar för att det rörliga friluftslivet ska bevaras och utvecklas. I detta arbete har även kommunerna en betydande roll. Åtgärder lokalt möjliggörs med hjälp av samverkan och dialog mellan kommuner, föreningar, naturturismföretag och markägare för att skapa ett brett utbud av friluftaktiviteter. I en växande kommun som Gävle är samverkan betydande för att kunna möta besökarens och gävleborgarnas efterfrågan på friluftslivet. Ett rikt friluftsliv, tillgång till goda friluftsmiljöer samt ett gott samarbete mellan friluftslivets aktörer bidrar till att Gävle blir en offensiv friluftskommun där fler upptäcker och hittar ut till naturen.

För friluftslivets utövare finns inga kommungränser utan utövarna rör sig i mark och på vatten mellan olika kommuners anläggningar och områden. Samverkan med närliggande kommuner skulle gynna utvecklingen av det rörliga friluftslivet för så väl kommunen som regionalt. Utveckling av cykelturismen med Sandvikens kommun eller en utveckling av båttrafiken tillsammans med Söderhamns kommun är exempel på möjliga framtida samarbeten.

Friluftsförfrågor hanteras även inom flera av kommunens egna verksamheter och det är därför betydande att ha en smart sektorövergripande samverkan. Arbete med detaljplaner, natur- och båttrafikturismfrågor, naturpedagogik, idrotts- och rekreationsanläggningar, natur- och parkskötsel är bara några ämnen som hanteras av olika enheter och sektorer inom kommunen.

Ett rikt friluftsliv i skolan

Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för hur fysiskt aktiva barn blir senare i livet. Att barn vistas i naturen bidrar också till en ökad förståelse och engagemang för natur- och miljöfrågor. För att främja ett rikt friluftsliv i skolan är den gröna närmiljön extra viktig för att skolan ska ha rätt förutsättningar att kunna bedriva undervisning och vistas i naturen. I Gävle kommuns miljöstrategiska program är målet att fortsätta att arbeta med certifieringen Grön Flagg och utmärkelsen Skola för hållbar utveckling. Det innebär att alla utbildningsverksamheter ska ha tillgång till skolträdgård och skolskog samt att befintliga grönområden nära grundskolor och förskolor bevaras.

Genom kommunens karttjänst GIS finns möjligheten till analysmetoder och uppföljning av skolors närhet till grönområden.

Ett verktyg för att få fram en enkel kartanalys för Grundskolor och dess närmiljö inom 600 m radie.

Foto: Markskärsuddens rastplats

Attraktiva livsmiljöer

Att ha tillgång till varierande naturområden är värdefullt ur ett frilufts- och rekreativperspektiv för en kommun. Gävle ligger i ett variationsrikt landskap med sin långa kust, odlingslandskap, stora skogar och fiskrika vattendrag och har goda förutsättningar för att kunna erbjuda gävlebor och besökare olika naturupplevelser och aktiviteter. För att Gävle ska vara en kommun med erkänt höga friluftsvärden ska de olika områdena värnas, tillvaratas och utvecklas strategiskt och långsiktigt utifrån sina skilda karaktärer och placering i kommunen.

Foto: Utegym Hemlingby friluftsområde

Samhällsplanering – ur ett friluftsperspektiv

Gävle kommun arbetar för att vara ekonomiskt-, socialt och miljömässigt hållbart. Ur ett friluftsperspektiv innebär det att det finns olika förutsättningar och möjligheter att arbeta med, anpassa och utveckla friluftslivet i staden, inlandet och längs kusten.

Den centrum- och bostadsnära miljön når många olika målgrupper och för många kan det vara första kontakten med friluftsliv eller rörelse utomhus. Park- och grönområden är också särskilt viktiga för vardagens friluftsliv- och rekreationsaktiviteter. Här är tillgång och variation av utbudet av bryggor vid åar, gångstråk, bänkar och tillgänglighetsanpassade friluftsanordningar viktiga och något som främjar utevistelse. I centrum- och bostadsnära miljöer kan friluftsanordningarna ha en mer urban och modern gestaltning för att passa in med bebyggelsen. Mer berikande för besökarna kan också vara att utveckla områden där konst och kultur möter natur och friluftsliv.

Större naturområden har möjlighet att rymma flera olika naturmiljöer och fler aktiviteter än de mindre, centrum- och bostadsnära naturområdena. Utanför stadens eller ortens centrum finns ofta den tätortsnära naturen med mer tillrättalagda friluftsområden med motionsspår, utegym, gångstråk, friluftsanordningar med mera. I dessa områden kan hyggesfritt skogsbruk vara ett vinnande koncept för både skogsbruket och attraktiva skogar. Genom att arbeta för mer välplanerade gallrade skogar, stråk med belysning och kart- och områdesinformation kan också dessa områden upplevas som mer trygga och inbjudande.

Utanför de tillrättalagda friluftsområdena tar områden med vildmarkskänsla och tystnad vid. För att få en naturlig väg in till dessa områden kan en viktig del vara utvecklingen av ledsystem och naturstigar samt entréer med parkeringar, friluftsanordningar och skyltar. Vid entréns närhet och på strategiska vackra platser längre in i området kan det också vara ett mervärde för besökaren om det finns iordningsställda rastplatser och markerade utkiks-/upplevelseplatser.

Friluftslivets korridorer – Gröna och blå kilar

Gröna länkar och kilar in till och mellan bebyggelse är viktiga att skydda, utveckla och tillgängliggöra av flera anledningar. Dessa är en förutsättning för att kommunen ska få ekosystemtjänster ända in till stadskärnan och centrumnära lägen, som exempelvis frisk luft, bullerdämpning, biologisk mångfald och friluftsliv. De gröna kilarna och länkarna, korridorer, som leder in naturen är värdefulla för att människor, djur och växter ska kunna röra sig mellan bebyggelse, parker, friluftsområden, vatten och skogar. Mellan områden med vildmarkskänsla kan länkar gå via sammanhängande vatten- eller skogsområden utan att det för den delen finns tillrättalagda vägar eller leder. Även de blå länkarna in och ut från staden, orten eller byn har stor betydelse att knyta samman friluftsområden eller rekreativa miljöer. De blå länkarna i centrumnära lägen har i högre grad fler friluftsanordningar som allmänna bryggor, iläggingsplatser för båtar, rastplatser och iordningställda utkiksplatser som medför att Gävlebor får tillgång och kontakt med vattnet. Längre ut i vattensystemen finns strategiska platser med allmänna friluftsanordningar som ligger lättillgängligt för människor som paddlar, vandrar eller cyklar.

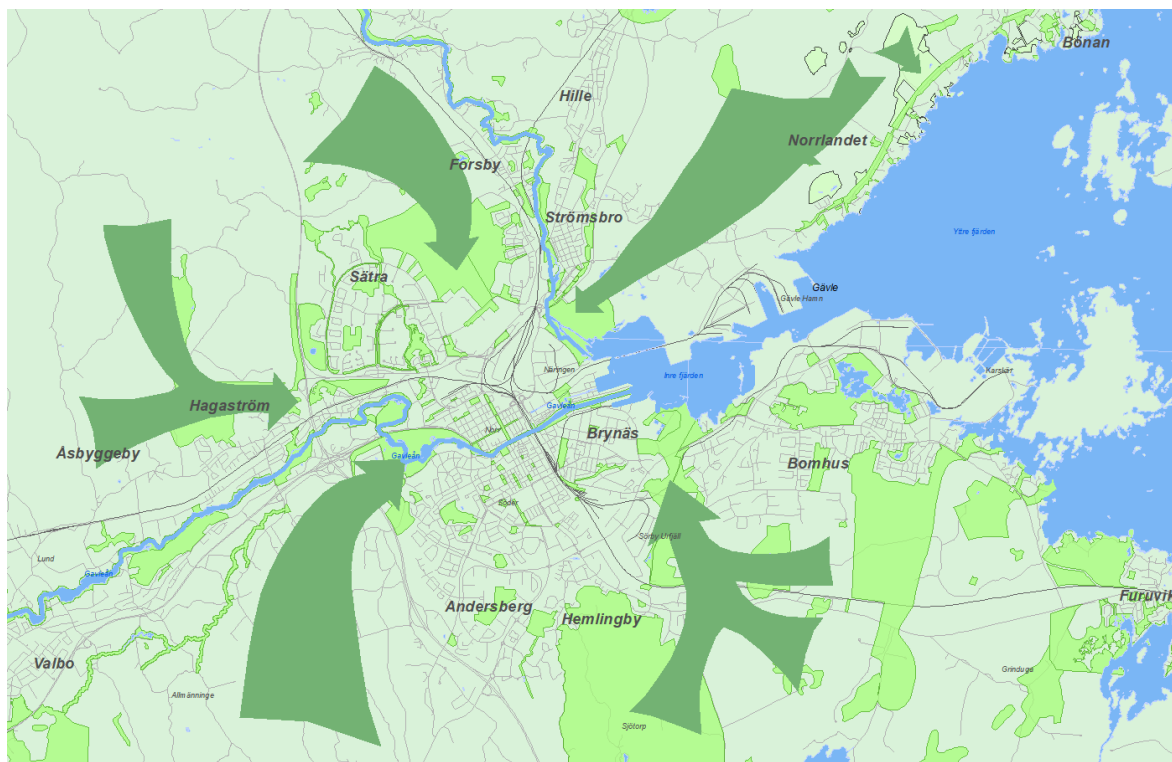

Bild: Gröna kilar in till Gävles stad. Kilarna är en förutsättning för att få ekosystemtjänster ända in till stadskärnan, som exempelvis frisk luft, bullerdämpning, biologisk mångfald samt fungera som korridorer för ett rörligt friluftsliv.

Foto: Regementsparken

Blomblad – barriärer och tillgångar

Större vägar, industriområden, vattendrag eller järnvägar kan utgöra såväl fysiska som sociala barriärer som hindrar människor att ta sig ut till den tätortsnära naturen. För att förhindra att nya barriärer skapas när Gävle växer behöver nya och strategiska passager planeras in i form av exempelvis ekodukter, broar över vägar eller trygga upplysta gångstråk och cykelvägar. Vid stadsplanering och nya infrastruktursatsningar behöver hänsyn och planering även göras för grönstrukturen. Likt vägnätet förbinder grönstrukturen Gävles grönområden med varandra. Där det finns barriärer i form av exempelvis vägar och järnvägar mellan bostadsområden ut till tätortsnära natur blir de tunnlar och broar som finns extra viktiga. Den tätortsnära naturen vid dessa passager har extra höga friluftsvärden då forskning visar att en stor andel människor ofta rör sig i början av ett större naturområde.

I planering och kartläggning av friluftsvärden och grönstruktur i bebyggda områden kan områden delas in i blombladliktande zoner. Dessa zoner kan bestå av exempelvis en stadsdel eller ett område med tydliga barriärer som avgränsar ett område. Inom zonen, blombladen, kartläggs friluftsvärden och hur länkar kan stärkas mellan olika zoner för att ge tillgång till natur- och friluftsområden och främja rörelse utomhus. I bilaga 1 finns en bedömningsmall för att identifiera och kartlägga friluftsvärden i ett område.

Hitta ut – målgruppen i fokus

Planeringen av friluftslivet kan ske på flera olika plan i en kommun. Friluftspanering handlar inte alltid om att skapa tillgång till friluftsområden eller aktiviteter utan det kan exempelvis också handla om att arbeta för bullerfria zoner intill ett grönområde eller arbeta med belysning för att minska ljusföroreningar. En miljö utan ljusföroreningar främjar rekreation och återhämtning hos människor. Ett exempel på en förebyggande åtgärd för minskad ljusspridning mot himlen kan vara att rikta belysning nedåt i områden utanför staden och på så vis möjliggöra friluftaktiviteter under stjärnklara kvällar. I friluftspaneringen är också trygghet en viktig del och här kan trygga miljöer skapas genom exempelvis en god skötsel, ett välplanerat skogsbruk eller belysningsstråk i grönområden.

För att ta vara på naturområdets och skogens sociala värden kan skötseln variera i olika områden. Skötsel och utformning på ett område anpassat för barn kan se annorlunda ut jämfört med ett område anpassat för en äldre målgrupp. Planeringsarbetet kan därför med fördel göras ur ett jämlikhetsperspektiv. Alla friluftsområden kan inte anpassas för alla men utifrån att variera olika områden och utbud av aktiviteter kan olika målgrupper och människors skilda intressen och behov tillgodoses. Exempelvis kan grönområden som är belägna intill äldreboende, förskolor och/eller skolor utformas och anpassas för att främja utevistelse för den specifika målgruppen.

I planeringsarbetet finns tre parametrar att ta hänsyn till för att ett område ska bidra till ett aktivt friluftsliv; tillgänglighet, närhet och användbarhet. Tillgänglighet handlar om hur lätt och tryggt det är på en viss plats eller aktivitet. Tillgänglighet behöver inte alltid betyda samma sak som närhet. Exempelvis kan ett friluftsområde vara nära belägen ett bostadsområde men samtidigt svårt att ta sig till på grund av vägar, kuperad terräng eller brist på information, skyltning, kollektivtrafik eller gång och cykelvägar. Området eller aktivitetens användbarhet handlar också om funktionaliteten, kvaliteten eller skötseln. Det räcker således inte med att ett friluftsområde ligger nära ett bostadsområde om området exempelvis är misskött eller vandaliserat. För att användarperspektivet också ska uppfyllas behöver god kunskap om målgruppen finnas med redan i planeringsstadiet.

Figur: Friluftspaneringsens tre parametrar. Närhet, tillgänglighet och användbarhet är tre grundstenar för att ett område ska bidra till ett aktivt friluftsliv.

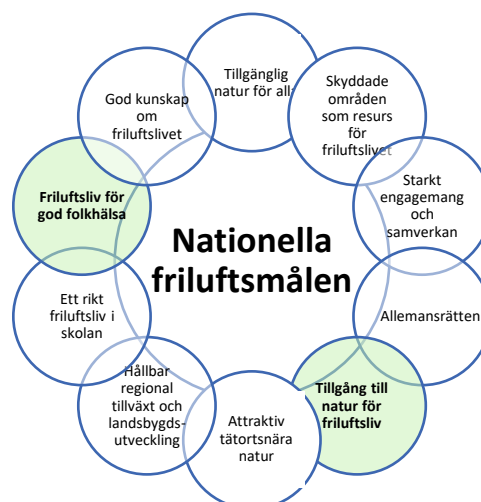

Foto: Hemlingby friluftsområde spårcentral

Informationskanaler

Marknadsföring och kommunikation om friluftslivet är viktiga delar för att främja en aktiv fritid och för att få fler att hitta ut. Genom att fler människor vistas i naturmiljöer skapas också ett ökat intresse för natur och friluftsliv samt ett ökat engagemang för natur och miljöfrågor i stort. I marknadsföring och information om friluftsutbudet är det viktigt att ha ett helhetstänk där information finns tillgänglig i flera etapper. Att ha inspirerande information som väcker ett intresse hos besökaren i ett första skede, är lika viktigt som att det ska finnas information om vägen till och i friluftsområdet.

För att nå ut med information till så väl Gävlebor som besökare är kommunens hemsidor, sociala medier och övriga marknadsföringsinsatser viktiga kanaler att arbeta med. Det är också av stor betydelse att arbeta med den fysiska informationen i form av informationsskyltar, vägvisningsskyltar och kartor.

Kommunen behöver vara lyhörd och ha en beredskap för framtidens sätt att hitta information. Sociala medier och nya digitala lösningar kan vara en viktig del att utveckla och använda i takt med att friluftslivet kan komma att förändras. Som en del av utvecklingen av nya digitala lösningar är samverkan med externa aktörer en framgångsfaktor. Här kan exempelvis tillgång till kommunens öppna data vara en viktig del i skapandet av appar och andra verktyg som i sin tur bidrar till att fler kan hitta ut.

Friluftslivet i en stad som växer

Idag bor ca 80 procent av kommunens invånare i Gävle stad och dess närområde. Gävle stads grön- och vattenområden blir därför av stor vikt i samhällsplaneringen för att Gävle ska kunna erbjuda rekreations- och naturupplevelser. I samband med att Gävle växer är det dock en utmaning att hitta en balans mellan exploateringsintressen och utveckling av grönområden i urbana miljöer. Här kan också nya, smarta och strategiska lösningar arbetas fram för att minska risken för att bygga barriärer som hindrar människor att ta sig ut till grönområden och tätortsnära natur. Ett exempel att arbeta med friluftsliv i urbana miljöer så att fler hittar ut från staden till naturen är att skapa och marknadsföra "gröna vägar" för bussar samt gång/- och cykeltrafik.

För människor som bor och vistas i Gävles stadskärna utgör å-rummet och parkerna viktiga strategiska platser för rekreation och återhämtning. Gavleån, Testeboån och kusten gynnar friluftaktiviteter som exempelvis fiske, bad och paddling. För att stärka områdena ytterligare kan områden vid dessa vattendrag utformas med fler allmänna bryggor, utkiks- och rastplatser och rekreativa stråk för allmänheten.

De kommunala naturreservaten runt om i Gävle kommun utgör en viktig funktion för Gävles friluftsliv och fler reservat säkerställer bevarandet av grönområden vid bebyggelse. Hemlingby friluftsområde och Sätmaskogens naturreservat utgör två strategiskt viktiga friluftsområden för staden. Här finns möjligheter att utveckla områdena ytterligare till förmån för friluftslivet. För många Gävlebor är det i dessa områden de har sin första kontakt med djur, natur och friluftsliv. Här finns pedagogiska inslag, aktiviteter i kombination med rekreations- och motionsmöjligheter. För att Gävlebor lätt ska kunna ta sig ut till naturområden från staden behövs bra bussförbindelser och gång- och cykelvägar.

Foto: Gävle stad

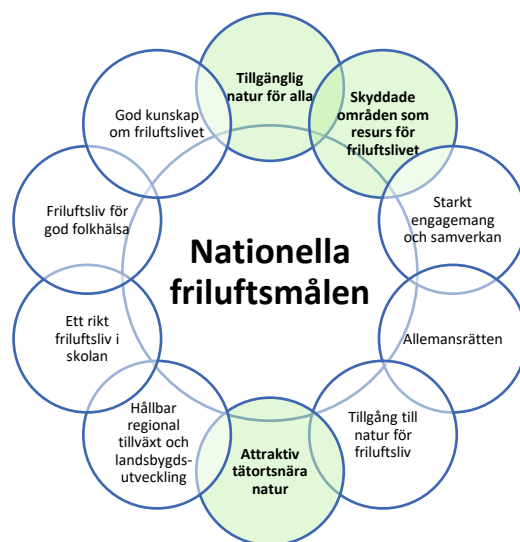

Foto: Tältning i Smörnäs

Inlandets variationsrika miljöer

Med sin stora variationsrikedom och betydande utvecklingspotential för friluftsliv och naturturism kompletterar Gävles tätorter och inland stadens parker och tillrättalagda grönområden. Det är i inlandet som områden med vildmarkskänsla och sammanhängande skogar finns samt tysta och bullerfria zoner. Området kring Oslättfors och Smörnäs med sjöarna Lundbosjön och Öjaren är särskilt tysta områden med vildmarkskänsla och sammanhängande skogsmiljöer. Miljöerna har höga friluftsvärden för vandring, cykling, paddling, fiske och rekreation. Ett område med höga friluftsvärden sträcker sig från Oslättfors norrut till Högbacka via Vittersjö. I kommunens södra del finns höga friluftsvärden kring Hedesunda där Gysinge nationalpark med Dalälven finns som utgångspunkt. Här passerar också Gästrikeleden och gamla Salabanen som kan utvecklas ytterligare för vandring och cykling. Forsbacka är en unik plats med dess vackra kulturmiljöer och närhet till storsjön. Här passerar också Gavleån som erbjuder lättillgängligt fiske och enklare paddling till Mackmyra bruk.

Tillgång till gröna kilar och grönområden från serviceorterna är viktiga att bevara, utveckla och tillgängliggöra. Serviceorternas och byarnas gröna och blå länkar är, likväl som stadens gröna och blå länkar, korridorer ut till naturen och friluftslivet. Serviceorterna och byarna är många gånger utgångspunkter för friluftslivet och därför har kollektivtrafikens utformning till dessa platser en strategisk viktig funktion för att tillgängliggöra friluftslivet.

Tillgången och utvecklingen av friluftsliv i inlandet främjar att serviceorterna och byarna blir attraktiva för människor att vilja leva och verka här. Varierande attraktiva mark- och vattenmiljöer kan också skapa goda förutsättningar för serviceorterna att utveckla naturturismen. En utveckling av information samt digitala och fysiska kartor för bland annat fiske, cykel, vandring och paddling skulle kunna lyfta och synliggöra Gävles friluftsliv i inlandet ytterligare.

Foto: Eggegrund

Gävles skärgård – en del av Jungfrukusten

Jungfrukusten är kustområdet i Gästrikland och Hälsingland. Utefter Jungfrukusten finns ca 4500 öar, många fina sandstränder och genuina gamla fiskelägen. Gävles skärgård är en del av Jungfrukustens tjugo mil långa kuststräcka. Vid Gävles kust är många områden av stor betydelse för den fortsatta utvecklingen av kustnära turism och friluftsliv. En lyckad utveckling längs kusten bidrar till att Gävle kommun kan bli en mer levande kuststad med folk och rörelse såväl efter kusten som längs Gävleån och Gävle centrum. Det kan också bidra till en större förståelse och stolthet hos såväl Gävlebor som besökare över den närhet som Gävle kommun faktiskt har till kusten. Så som de gröna kilarna i inlandet är viktiga att ha i åtanke i samhällsplaneringen, är de blå kilarna vid vår kust och hav lika betydelsefulla.

Längs Gävles kust finns det ett flertal gästhamnar, naturhamnar och besöksmål som är möjliga att nå från både land och hav. Här finns ett brett utbud av aktiviteter och platser med allt från spännande besöksmål, badplatser och leder till tysta lugna naturhamnar, utkik- och rastplatser. För att göra kusten mer tillgänglig behövs en fortsatt utveckling av bland annat fler natur- och gästhamnar, friluftsanordningar så som vindskydd, eldstäder och toaletter, fler småbåtsleder inom skärgården och en utökad infrastruktur för turbåtar. Även andra målpunkter så som vandrings- och cykelleder, rast- och badplatser är viktiga att utveckla för att bidra till en mer lättillgänglig kust.

Limön är ett strategiskt besöksmål och idyllisk sommarö i Gävles skärgård. Hit kan besökare ta sig med såväl turbåt som att lägga till med egen båt vid gästbryggorna. Limön är ett naturreservat och här finns café, uthyrningsstugor, fyren, naturstig, rast- och badplatser. Limön har stor utvecklingspotential och kan utvecklas ytterligare med exempelvis fler uthyrningsstugor, gästbryggor, tillgänglighetsanpassningar samt en hållbar utveckling av serviceutbudet och faciliteter.

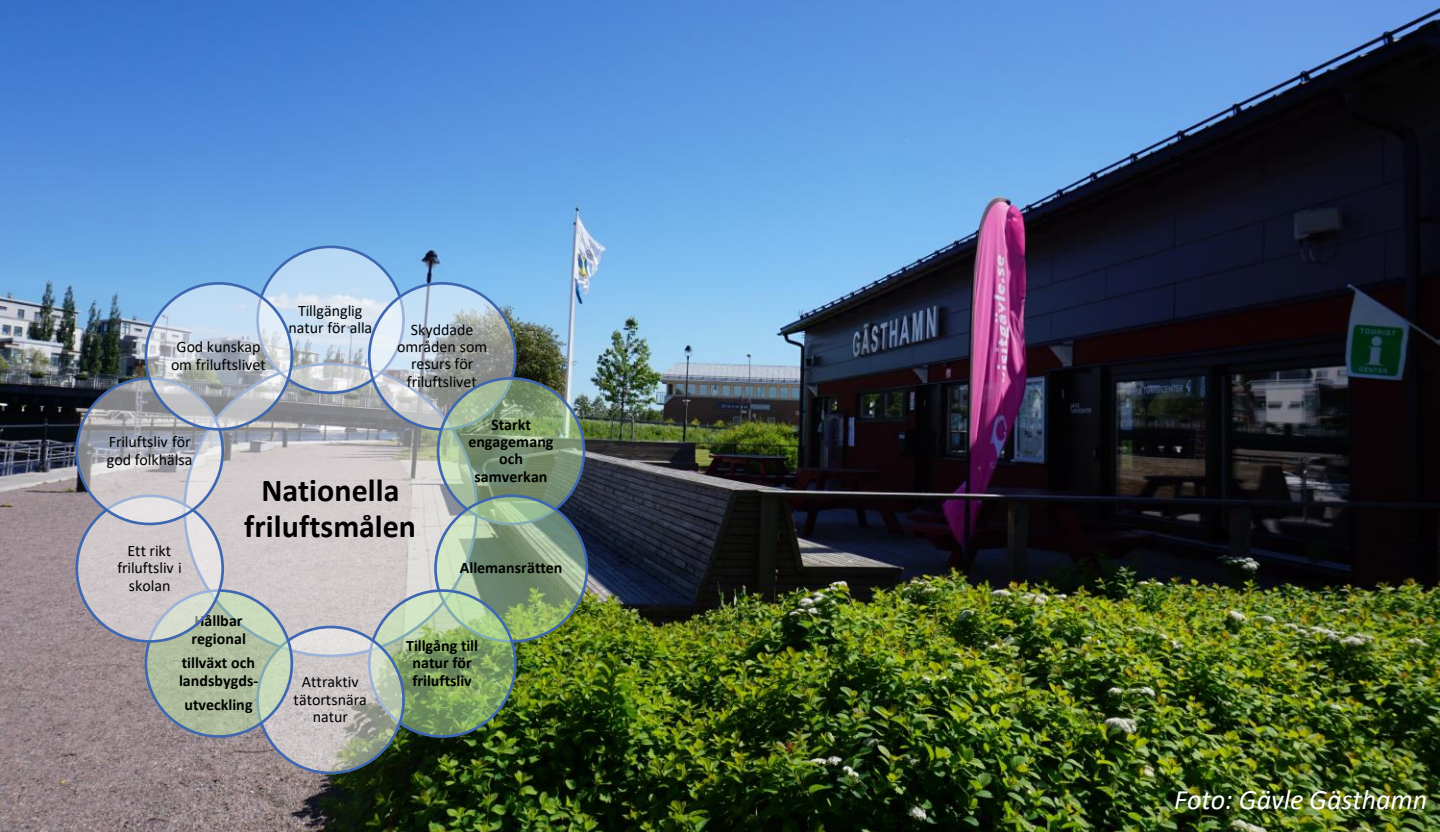

Foto: Gävle Gästhamn

Naturturismen – En ny stark näring

Både nationellt och internationellt har intresset för den natur som finns i Sverige ökat. Allt fler aktörer och kommuner ser också möjligheterna med naturturism som en ny näring eller att profilera grönområden för att lyfta en stads attraktivitet. Naturturismen är en stark näring och en bidragande faktor för exempelvis landsbygdsutveckling. Det finns bra förutsättningar för naturturismföretag att etablera sig i Gävle kommun. I både staden, inlandet och efter kusten finns det variationsrika friluftsmiljöer vilket är en bra förutsättning för olika typer av naturturismverksamheter.

Naturturismens primära resurser är allemansrätten och strandskyddet som bidrar till att människor kan röra sig fritt i naturen och längs stränder. Samtidigt som allemansrätten och strandskyddet tillgängliggör områden för verksamheter är det också en utmaning där det krävs en tydlig dialog och samverkan med berörda markägare och andra aktörer som befinner sig i området.

Tillgång till ett rörligt friluftsliv på egen hand, via organiserad föreningsverksamhet eller genom naturturismens aktörer skapar ett mervärde för friluftsutövarnas olika behov och efterfrågan. Möjlighet till olika typer av friluftsutövande är en framgångsfaktor och ökar förutsättningarna för att fler målgrupper kan ta del av natur- och friluftsupplevelser i kommunen.

Bilaga 1 - Bedömningsmall

Mallen används för att kartlägga och identifiera ett område med friluftsvärden.

Vilka friluftsvärden finns det i det aktuella området? (svara med hög, mellan, låg)	Hur stor är besöksfrekvensen i området?	Har området upplevelsekvaitéer?	Är området betydelsefullt för naturturism?	Är området tillgängligt?	Är ljudnivåerna i området goda, fri från buller osv?	I vilken utsträckning är området påverkat i form av trafik, byggnationer eller andra ingrepp?	I vilken utsträckning är området känsligt, finns det risker för att värden för friluftsliv minskar eller förstörs?
Bostadsnära lek- och rekreationsområden: Park/natur för lek och rekreation max 300 m från bebyggelse, förskola, skola och äldreboende.							
Tätortsnära natur: Natur- och skogsområden inom 3 km från bebyggelse.							
Tillrättalagda friluftsområden: Större områden som innehåller leder, motionsspår, service, rastplatser eller bryggor etc.							
Områden med vildmarkskänsla: Stora områden som präglas av natur, tystnad och orörd mark.							
Områden med leder: Långa leder för vandring, cykling, paddling, ridning, skoter, skidor, båt etc.							
Stränder och vattenområden: Områden tillgängliga för friluftsliv vid sjöar, åar, våtmarker, kusten etc.							
Särskilda friluftsanordningar: Bygda anläggningar för friluftaktiviteter så som exempelvis skidbackar.							
Unika utkiksplatser/besöksmål: Platser i natur/vid vatten både med och utan koppling till tillrättalagda friluftsområden.							